

הלכות שבת סימן שלא

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק טז]

שנתקשה אמו בלדתה, והוציאהו לארץ הפטן על ידי סמי.

הא"ר לסמוך על הרמ"א והש"ך שהקלו לטלטל את האיומל. וראה מה שכתבנו שם.

ולגבי המנהג שהאב מוסר את הסכין למוהל בסדי לעשותו שליו למילה, כתב בבורת הברית (י"ד סי' רסה ס"ק נה) שבשבת אין לעשות כן, כיון שאין לטלטל את הסכין רק לצורך הברית ממש. מאידך, בעיקר הדיט (א"ח סי' יד ס"ק נב) כתב, שמותר לסייע למוהל ולהושיט לו את הסכין, וכן הורה הגר"ש אלישיב (אוצר הברית ח"ב פיט סי' יא סכ"ב) שמותר לעשות כן, כיון שכך היא הרגילות בחול.

[משנ"ב ס"ק כ]

אסור לקבא המינזק לבית-ההפנסת דרך סצר שאינה קענכת אפילו על ידי איגור-ההפנסת.

(22) אמנם לעיל (סי' שח ס"ק קנד) כתב, שמותר לטלטל קטן על ידי נכרי, כיון שאין מצוי היום רשות הרבים, וראה מה שכתבנו שם.

[משנ"ב ס"ק כד]

דמכשירי מילה אינם דוחים את השבת⁽²³⁾ וכו', מוטב תדקק המילה ולא קבא עצמו לידי חלול שבת⁽²⁴⁾ וכו', וכמו שנתבאר בסימן שכן סעיף יב⁽²⁵⁾.

(23) כמבאר בשו"ע לעיל (סי' ו), שמכשירי מילה שאפשר לעשותם בערב שבת אינם דוחים שבת, וביאר החו"א (א"ח סי' קיב ס"ק יד), שאפילו באופן שלא יכל לעשותם בערב שבת, מ"מ כיון שבדרך כלל אפשר לעשותם בערב שבת, אסור לעשותם בשבת.

(24) ולשיטה זו כתב הגר"ש אויערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"א סי' ז אות ב ד"ה הן), שאין האיסור אלא מדרבנן, שהרי כשם שהמילה דוחה את השבת כך היא דוחה את האיסור להכניס את עצמו למצב של פיקוח נפש שיהיה צריך לחלל את השבת. [וראה קובץ הערות (סי' כג) שנקט שאיסור זה הוא רק מדרבנן, וחילק בין המכניס את עצמו לפיקוח נפש בשבת, לבין המכניס את עצמו לפיקוח נפש בערב שבת]. מאידך דעת הגר"י קרליץ (חוט שני ח"א פ"ח ס"ק א) שהמכניס את עצמו לסכנה בשבת עצמה באופן שיבוא על ידי כך למלאכת פיקוח נפש, עובר על איסור דאורייתא. [וכן מבאר בקהלות יעקב (שבת סי' טו) בדעת הבעל המאור] וראה מה שכתבנו לעיל (סי' רמח בהקדמת המשנ"ב).

(25) ובטעם הצורך לשנות, כתב שם (ס"ק לה) שכיון שאפשר לעשות בהיתר, אין להתיר לעשות באיסור.

[ביה"ל ד"ה אפלו במקום]

ולא דמי לנטילת צפרני הנדה לטבילה⁽²⁶⁾.

(26) ולגבי נטילת ציפורנים לצורך טבילת נדה, כתב לקמן (סי' שמ ס"ק א) שאם שכחה ליטול קודם השבת תאמר לנכרי שיטול ביד, ואם אי אפשר ביד מותר לומר לנכר ליטול אפילו על ידי כלי. וביאר בביה"ל שם (ס"א ד"ה וחוב), שכיון שאין כוונתה ליטול כדי להתנאות אלא לצורך טבילה, נחשבת הנטילה כמלאכה שאינה צריכה לגופה.

[משנ"ב ס"ק יח]

אין מילתן דוחה שבת⁽¹⁸⁾ וכו', אפשר דליקא פאן עקלה פבושה והוא קהול ממש⁽¹⁹⁾.

(18) ולענין מילת תינוק סומא, כתב המלא הרועים (ערך סומא אות י), שיתכן שכיון שכשיגדל יהיה פטור מלמול את עצמו, לשיטת רבי יהודה שסומא פטור מכל המצוות, לכך גם אביו אינו חייב למולו, שהרי אין האב חייב למול את בנו אלא אם כן יתחייב הבן למול את עצמו לכשיגדל. ומטעם זה הסתפק הגר"ש אויערבך (נשמת אברהם ח"ב סי' רס ס"ק א), אם מותר למול בשבת תינוק חרש או שוטה.

(19) ואם נולד מזהול, ובתוך שמונה ימים נתכסתה העטרה בערלה, דעת הגר"ש אויערבך (שולחן שלמה ס"ק יב) שאפילו אם נתכסתה כולה, אין למולו בשבת.

[משנ"ב ס"ק יט]

ולענין טלטול האגמל אחר המילה⁽²⁰⁾, עין לעיל בסימן שי סעיף קטן טו במשנה ברורה מה שכתבנו שם⁽²¹⁾.

(20) ולגבי טלטול הערלה, כתב בשו"ת נדע ביהודה (מהר"ת יו"ד סי' קסב) שלכתחילה לא יניחנה מידו קודם שיתן אותה בעפר. אכן, אם אירע שזרק אותה מידו קודם לכן, כתב שם שיש מקום להתיר להרימה מהארץ וליתנה בעפר, משום שהיא מוכנה לכך ועומדת לזה מבעד יום. ובשו"ת שבט הלוי (ח"ד סי' קלה אות א) הוסיף, שאף הנוהגים להפוך את הערלה ואומרים שהוא לטובת הילד, מותר להם לעשות כן גם בשבת לפני שמניחים אותה בעפר, מפני שדעתם עליה עד התינה בעפר.

(21) שם כתב בשם הט"ז, שאסור לטלטל את האיומל לאחר המילה, שכיון שמקפידים שלא להשתמש בו לדבר אחר, נחשב הוא כמוקצה מחמת חסרון כיס. ואף על פי שבכניסת השבת היה האיומל עומד למלאכת המילה למחרת ואין מוקצה לחצי שבת, מ"מ כיון שהיה מוקצה בבין השמשות, מיד לאחר גמר ההשתמשות הוא חוזר לאיסור טלטול של מין השמשות. וסיים שם, שלכן יש להצניע את האיומל בחדר שבו הוא מל. ובשם המנ"א כתב, שיש להחמיר לאחר הכרית שלא להניח את האיומל, אלא ישאיר אותו בידו עד שימצא לו מקום לשמור אותו, או שיחזיר אותו לביתו. ובדיעבד כשיש חשש שהאיומל יגנב, מצדד

הלכות שבת סימן שלא קעג באר הגולה

ח שם פלגתא
דאמרינן ופסקין
הפוסקים להחריז
(*) (פירוש) הגלגל
היפוא סתאשה
ששתיהו בשבת, ורש"י
ט שם קיל משנה
וכבר צדקא י שם
בגמרא ב היר"ף
שם
ל תנא"ם פסקין ב
מחלוקת מילה מן שם גלגל משנה

(טז) "ויוצא" דפון, ועובדת בוכבים שגילה ואחר כך נתפירה, ומי שיש לו (יו) שתי ערלות, (יח) אין מילתו דוחה שבת: ו' ממכשירי מילה שאפשר לעשותם מערב שבת אינם דוחים את השבת. לפיכך אם לא הביא (א) (יט) אומל למילה מערב שבת לא יביאנו בשבת *אפילו במקום שאין בו אלא אסור דרבנן, שהעמידו חכמים דבריהם במקום פרת. לולמר לאינו יהודי לעשותם, אם הוא דבר שאם עשהו ישראל אין בו אסור אלא מדרבנן (ד) (כ) אומר לאינו יהודי ועושהו, ואם הוא דבר שאסור לישראל לעשותו מן התורה, (כא) לא יאמר לאינו יהודי לעשותו (כב) * (ועין לעיל סימן שז): ז' מלא הנה לו (כג) במון שחוק מערב שבת (כד) לא ישחקנו, אלא לועס בשניו. אם לא ערב מאתמול וכן נשמן (כה) לתן עליה.

באר היטב

שבת, ודחוק גדול לקרש האגדה בענין אסור, ע"ש, ור"ף קסס"ב, וב' וכו' מהר"ל, עין בס' אליהו רבה: (א) אומל, ע"ש בס' סימן שי

משנה ברורה

נראה מהיל, (י) אכל קשאן נראה כהול רק קשיתקשה, מילתו דוחה שבת: (טז) ויוצא דפון, שנתקשה אמו בלדתה, והוציאוהו לארץ הכסן עלידי סס"ז: (יז) שתי ערלות, פרוש, (ח) שני גידיו, (ט) ויש אחרים, שיש בו שתי עורות זה על גב זה: (יח) אין מילתו דוחה שבת: (יט) וטעם כל אלה הוא משום ספק, (י) כגון גבי אנדורגיניס הוא משום דאינו זכר ודאי, וכמורכב נולד בין השמשות שמה הוא שלא במופה; ונולד כשהוא מהול, אפשר דליכא כאן ערלה בפועל והוא מהול ממש: (יז) וכן מי שיש לו שתי ערלות, והינו שני גידים, הוא נמי (יח) משום דאין אנו יודעין איהו ערלה עקרית, ולסבא ב' דמרי בשתי עורות זה על גב זה, נמי טעמא דאין אנו יודעין כמות התורה בזה. חוץ מיוצא דפון ואניה יהודית שגילה, הנה הטעם משום דאין טמאים בטמאת לדה, ולכמה תפאין בעינן בפסד האמור בפקשת תוריע, דאשה קשהיא טמאה לדה כנה גמול לשמונה: (יט) אומל וכו'. ולענין טלטול האומל אחר המילה²⁰⁰, עין לעיל בס' סימן שי סע"ף קטן טו במשנה ברורה מה שכתבנו שם: (כ) אומר לאינו יהודי ועושהו. דקור שביח דשביח במקום מצה ושרי, בדלעיל בס' סימן שז סע"ף ה. ומכל מקום אסור (יז) להביא חתינוק לבית הכנסת דרך סדר שאניה מערב אפילו עלידי אינו יהודי²⁰¹, (יג) דהא יכולין למולו בביתו, ותרבה פעמים מלין בבית קשיש צנה, וכשצריך להוציא החינוק מביתו לחצר שאניה מערב אל האומל המנה שם, מתר על די אינו יהודי פין דליכא רשות הרבים מ"א שם. ומכל מקום טוב יותר להביא האומל עלידי אינו יהודי למיניק, דאם יביא החינוק אל האומל יתה צריך אחר המילה להתיר עוד הפעם שביח דשבות להתחיר החינוק אל האם, מה שאין פן בשביח האומל אל החינוק יציינו שם עד אחר השבת [מחצית השקל]. ועין בס' סימן שטט מה שכתבנו בזה: (כא) לא יאמר וכו'. דהם אמירה לאינו יהודי בדבר שאסור מן התורה הוי בשאר שבות, והעמידו חכמים דבריהם וכו': (כב) ועין לעיל סימן שז. סע"ף ה בהג"ה, דשם הביא רמ"א ד"ש מקלן אפילו במלאכה דאורייתא לומר לאינו יהודי במקום מצה, ואף הרב פוסקים חולקים על סבא זו והעקר בדבריהם, וקמו שכתב בס' סימן רעו, (יד) מפל מקום מילה במקל נסומך על דבריהם לא הפסיד אם אי אפשר בענין אחר, ומפלי' שפן לענין הוצאה והכנסה, דלהרבה פוסקים אין לנו פזמן הנה רשות הרבים. ועין בבאר הלכה: ז' (כג) במון שחוק וכו'. וענין הוא קדם המילה, וכמו שיתבאר: (כד) לא ישחקנו. דמכשירי מילה (טו) אינם דוחים את השבת²⁰², ועל פ' אם אי אפשר לו ללעסו בשניו הדקה המילה, ולא דוקא שחיקה שהיא מלאכה, אלא אפילו להביא פמון דרך מבי שאין משקף נמי אסור, ובדלעיל סע"ף ו. ובן לא יאמר אומל אותו ולכשיצטרף אחר כך לסמנין משום סנה אשחוק דהא פקוח נפש דוחה את השבת, (טז) דכיון דעכשו יודע שאי אפשר לו בלא סמנין אחר המילה, מוטב תדחה המילה ולא יביא עצמו לידי חילול שבת²⁰³, פין שתייה אפשר להכין מאתמול. ודע, (יז) דאם נתודע לו לאחר המילה שאין לו כמון, בודאי מתר להביא אף דרך רשות הרבים ולשחק, (יח) ומכל מקום אם אפשר לו לשנות בכל זה מבלי שישגשג מה הוצא לחולה צריך לשנות, וכמו שנתבאר בס' סימן שכת סע"ף יב²⁰⁴: (כה) לתן עליה. קה הוי רגילין, והיא רפואה, שמעריבין וטורפין בקערה וכן נשמן בדרך שטורפין ביצה בקערה ורש"י:

שער הציון

(י) פיתמאר והשבת חסדסופר חלק יתרה דעה סימן רמח, וכן משמע באור דרוש הלכות מילה סימן צו סע"ף ו: (ב) ורש"י פפרש ראשון וזמב"ם ועין בכ"ט ומאירי פקק ר"א דמילה: (ט) ורש"י פפרש שני, ועין במחצית השקל: (י) הכל בגמרא: (יז) מאירי שם: (יח) מגן אברהם, ומה שכתב ועין סימן רעו סע"ף ב וכו'. הוא ענין פגיו עצמו ואין שם לזה, דאם היה סמנין אברהם מחשיב זה לצורך מצה הנה מטר אפילו לדין, וכבר הוטב לקמן בס' סימן שטט שנה פזה: (יח) ועין דאלהי רבה שאם הספין אינו בביתו רק בבית הכנסת, מתר להביא החינוק לשם עלידי אינו יהודי, ולפי מה שכתב לקמה בשם מחצית השקל, גם בזה טוב יותר להביא חסדין אצל החינוק: (יז) בן משמע ממגן אברהם וכן כתב בספר שלח צעירי ששים: (טו) רמב"ם וטור: (טז) רב פוסקים, ולא פקדמין: (יז) והוא הדין אם עבר ומלו, אף דעבד אסורא קנה אפילו הכי מטר צפה למלל, ומכל מקום ענה פקוח נפש הוא להמיניק: (יח) אף דהאלהי רבה השתיק דברי ה"ח דלאחר המילה לא צריך שנוי, לעניות דעתי נראה דאין להורות פן למעשה, אחר דהר"ן כתב בקריא בשם

שער הציון

(י) פיתמאר והשבת חסדסופר חלק יתרה דעה סימן רמח, וכן משמע באור דרוש הלכות מילה סימן צו סע"ף ו: (ב) ורש"י פפרש ראשון וזמב"ם ועין בכ"ט ומאירי פקק ר"א דמילה: (ט) ורש"י פפרש שני, ועין במחצית השקל: (י) הכל בגמרא: (יז) מאירי שם: (יח) מגן אברהם, ומה שכתב ועין סימן רעו סע"ף ב וכו'. הוא ענין פגיו עצמו ואין שם לזה, דאם היה סמנין אברהם מחשיב זה לצורך מצה הנה מטר אפילו לדין, וכבר הוטב לקמן בס' סימן שטט שנה פזה: (יח) ועין דאלהי רבה שאם הספין אינו בביתו רק בבית הכנסת, מתר להביא החינוק לשם עלידי אינו יהודי, ולפי מה שכתב לקמה בשם מחצית השקל, גם בזה טוב יותר להביא חסדין אצל החינוק: (יז) בן משמע ממגן אברהם וכן כתב בספר שלח צעירי ששים: (טו) רמב"ם וטור: (טז) רב פוסקים, ולא פקדמין: (יז) והוא הדין אם עבר ומלו, אף דעבד אסורא קנה אפילו הכי מטר צפה למלל, ומכל מקום ענה פקוח נפש הוא להמיניק: (יח) אף דהאלהי רבה השתיק דברי ה"ח דלאחר המילה לא צריך שנוי, לעניות דעתי נראה דאין להורות פן למעשה, אחר דהר"ן כתב בקריא בשם

הלכות שבת סימן שלא

(כ) (כו) *לא יִעָרְכֶם הַיּוֹם, אֲלֵא יִתֵּן (כו) כָּל אֶחָד לְבִדּוֹ: ח יֵאֵין עוֹשֵׁיךָ זֶה (כח) *חֲלוּקִי, אֲלֵא כוֹרֵךְ עָלֶיךָ כְּמַרְטוּט. (כט) וְאִם אֵין לוֹ, כוֹרֵךְ עַל אֶצְבְּעוֹ דֶּרֶךְ מַלְבוּשׁ לְשָׁנוֹת מְדֻרָּה הוֹצָאָה בְּחָל וּמְבִיא דֶּרֶךְ (ל) חֲצֵר אַחֲרֵת אֲכָלוּ לֹא נִשְׁתַּתְּמוּ יַחַד: ט בְּזֶמַן חֲכָמֵי הַגְּמָרָא אִם לֹא הָיוּ רוֹחֲצִים אֶת הַתְּנָזֵל לִפְנֵי הַמֵּילָה וְלֵאחֲרֵי הַמֵּילָה וְכִיּוֹם שְׁלִישִׁי לַמֵּילָה בְּמִיּוֹם חֲמִין הִנֵּה מְסַבֵּן, לְפִיכָךְ נִזְנָקוּ לְכַתֵּב מִשְׁפָּטוֹ בְּשִׁשְׁחָל לַהֲיוֹת בְּשִׁשָּׁת, וְהֵאֵידָנָא (לא) לֹא נִתְּנָה בְּרַחֲצָה כָּלָל, וְיֵדִינוּ לְרַחֵץ בְּשִׁשָּׁת אִם רָצוּ בְּדִין רַחֲצִית כָּל אֶדָם: הֵגָה (לב) וּבְמִדְּיוֹת אֵלוּ (לג) נוֹרָגִים לְרַחֲצוֹ לִפְנֵי הַמֵּילָה בְּחֲמִין שֶׁהוֹתֵמוּ מֵאֲקָמוֹל וְלֵאחֲרֵי הַמֵּילָה כְּמוֹצֵאֵי שֶׁבֶת, וְכֵן אִם הָיוּ יוֹם שְׁלִישִׁי לַמֵּילָה בְּשִׁשָּׁת וְרוֹאִים שֶׁשֶׁ צָרָךְ לְרַחֲצוֹ, (לד) מְכִינִים חֲמִין מְבַעֲדוֹ יוֹם (י) [ו] וְרוֹחֲצִים אוֹתוֹ בְּשִׁשָּׁת. וְכֵל זֶה מִן הַסֵּהם, אֲכָל אִם רוֹאִים שֶׁשֶׁ לֹחֵשׁ לִסְבֵּנָה אִם לֹא וְרַחֲצוֹ אוֹתוֹ אַחֲרֵי הַמֵּילָה, בְּנֻדָּא מִתַּר לְרַחֲצוֹ (לה) וְלַחֲלֹל עָלָיו שֶׁבֶת, מִיָּד דְּהָרִי אֲשֶׁר חִלָּה שִׁישׁ בִּי סִכְנָה: ז *אֶדָם שֶׁלֹּא מִלְּמַעֲלוֹם (י) [ו] (לו) לֹא יִמּוֹל

פאר היטב

(ו) לֹא יִצְרֹכֶם. קָרַב הָבִי' דְּלִשְׁמָר חוֹלִים גַּמִּי אֲסוּר לִצְרֹב, ע"ש:
(ז) וְרוֹחֲצִים. וְלֹא יִשְׂרוּ סֹדֶן, דְּהֵרִי בְּפֹסֶס, אִזּוּ יִשִּׁים אֲנִי; יְהִידי הִסְדִּין תוֹרָה
טָמִים. וְאִם נִשְׁכְּכוּ הַתַּמָּן יֵאמֹר לֹא יִי' לְהִבִּיא מִים שֶׁהוֹחֲמֻוּ בְּשִׁבְלִי אִי
וְלֹא יֵאמֹר לֹא-יְהִידי לְהֵחֵם בְּשִׁבְלִיו. כֵּתֵב בִּידֵיוֹסָה בְּיֹד סִימָן רִס"ח
בְּשֵׁם הַרְשָׁבִיץ דְּחִינוֹק שֶׁהָיָה חוֹלָה אֵין גְּמול בְּמִמֶּנּוּ וְהִתְבָּרַךְ לֹא מִמֶּנּוּ
בַּיּוֹם הַזֶּה, דְּשָׂמַי וְיִצְרָכֵהוּ לְחַלֵּל שֶׁבֶת בְּיָם שְׁלִישִׁי לְמִיתָלוֹ, וְגַם בַּיּוֹם ו'
נִתְּנָה אֲסוּר. וְעֵצֶן מִשֵּׁשׁ וְעֵצֶן מִשֵּׁשׁ וְעֵצֶן מִשֵּׁשׁ יִהְיֶה אֲתוֹרָן. וְעֵצֶן
בְּכִנְיָהּ. וְקִבֵּשׁ הַמֶּלֶךְ: וְלִבֵּן דְּבִדְמֹן הָיָה שְׁאֵין רוֹחֲצִין אֲתוֹ לִיכָּא לְמַחֵשׁ
לְזוֹה, דְּלֹא שְׂכִיחַ כָּלֵל שִׁיחֲלָלוּ עֲלָיו שִׁבְתָּה, לִכְךָ אֵין לְהַתְרַשֵּׁל בְּדַבַּר מִצְוָה.
ע"ש: (!) לֹא יִמְרֹל. וְנִלְ דְּהֵיָה אִם כֵּל וְלֹא פָּרַע מִשְׁעָלֵם אֲסוּר לְפָרַע
בְּשִׁבְתָּה, וְשִׁעֵם אֲחֵד לָהֶם, מ"א. וְעֵצֶן בְּחִשּׁוֹבֵת חוֹתֵי-יָדֵי סִימָן קִנְחָה. מוֹהֵל
שָׂפָא לְמֹלֵל בְּשִׁבְתָּה וְאֲמֵר מִלְּ פִּסֵּם א' בְּחֹל, וְאָמְרָן וְאִי' לְהִבִּיא
רָצִיָה, לְבָסֵם שְׁמֹמֵל סִימָן ט'. וְשִׁבְרָן בְּיֹדֵי סִימָן רִס' שְׁלֹא מִמֶּנּוּ ב' מוֹהֵל ב' מוֹהֵל
שִׁשׁ שִׁשׁ ט"ז ט"ז יא. וְנוֹהֲגִין כְּפִסֵּס חֲשׂוֹנֵי. וְעֵצֶן דְּבִרְשָׁמְהֵל סִימָן סד':

משנה ברורה

(כו) **לֹא יַעֲרֹבם וְכוּ' אֲלֵא וְכוּ'**, פירוש, דאסור לערובם בקערה, אלא נותנים זה בפני עצמו על מקום המכה וזה בפני עצמו על מקום המכה. ועוד יש לפרש דתרוהו בקערה, אלא נותנים זה בפני עצמו, ולא יערבם בידים, אלא אם יתערבו יתערבו [כ"מ ממאיר]. ועין באור הלכה: (כו) **כָּל אֶחָד לְבָדוּ**, כתב בית יוסף, דלשאר חולים נמי אסור לערב [מ"א²⁷]. ועין בבאור הלכה דעל-ידי שפי' לכלי עלמא שרי²⁸: **ח (כח) חֲלוּקִי**, פערין פיס דחוק שעושים, ומבסים ראש הגיד עד העטרה וקושר שם שלא יחזור העור לכפות הגיד: (כט) **וְאִם וְכוּ'**, אפילו נודע זה קדם המילה, אין דוחק המילה מפני זה [כ"מ ביזר רס"ו בהגר"א, ע"ש]: **(ל) חָצַר אַחֲרָתָּה**, אבל דרך רשות הרבים אסור פתון שאינו דרך מלפוש ממש, ודרך פרמלית מצד האליה רבה להחיר, עין שם: **ט (לא) לֹא נִהְגוּ**, דנשתמי השבעים: **(לב) וּבְכַדִּינֹתֵינוּ אֵלּוּ**, פלומר, דבמקומותינו אף כי אין הנלד מספן פליקף פמו בימיתם, אכן על-פליקים צריך גדול יש בדבר, לפיכך על רחיצה שקדם המילה הניחו על דינא דמקרא שמתר לרחצו (יט) בחמין שהוחמו מאתמול²⁹, ולאחר המילה אין קפיא אם ימתנו עד מוצאי-שבת: **(לג) נִוְהָגִים לְרַחֲצוּ**, ויזהר (כ) שלא לשהר סדין במים, דשריחו היא בפסוק, ועל-ידי אינו-יהודי (כא) אפשר שיש לטקל³⁰, וגם יזהר מןחיתת הסדין. ואם נשפף החמין יכול לומר לאינו-יהודי להביא מים שהוחמו בשביל אינו-יהודי, אבל לא יאמר לאינו-יהודי להחם

שער הציון

הערות והרשאות: דמחיתין מרי לאחר המילה ואפלו הכי צריך לשנות, וכן מוכח מרשי' במשנה והתוספות [קל"ג ע"ב ד"ה לועס] דסבירא להו הכי, ונסת"א קטם כן לציל בסימן שכת סעיו יב, בנודאי אין לסקל. אולם אחריכך מצאתי דירידעה רס"ו בבבוי הקד"א שמצוד קטס"ה, ועל-כן צריך עיון למעשה: (יט) דלצוות לאינידידי לחם היס, לרב הפוסקים אף בזמן הקמאר אסור; (כ) אחושים; (כל) עין שרימדים; (כז) אחושים;

שערי תשובה

[illegible]

בְּאוֹר הַלֵּכָה

דווקא בדליקא מוהל אחר, אבל אם איזא מוהל אחר זשעזש לו סבין תסתן, נהם
 שאך רענוו להשאלו אין להחיר, ואפלו בדליקא מוהל אחר, רב הפוסקים
 סבירא להו דאסור על-ידי אינוהדדי, מכל מקום קבר חזרה המגדאברנס,
 אבל בתנאי שהיה מאהמול הסבין מתסן, אבל אם פשע ולא הכין מאהמול,
 גם המגדאברנס בעצמו אינו מחיר לתסן הסבין על-ידי אינוהדדי, ולענין
 להעביר דרך רשות הרבים שרי אפלו ברשות הרבים דאויקאטא כשלא פשע,
 ולהביא דרך פרמלית דרשן, אפלו הוא פושע שלא הביא מאהמול למקום
 הראוי שרי על-ידי אינוהדדי לכלי עלמא, עין שם באריכות: * לא יצרכם
 היום וכו', עין במשנה ברורה, והנה כל זה הוא דעת הבית-יוסף דפסק
 תחתא קמא, ואולם לא ברירא דהוה דין כל כך, דהנה באור ורוע ופסקארי וכו',
 ובמיד משנה פרק ב' מהלכות שבת דין י' במשנה דרשם לכתוב כרבי מאיר,
 אכן ברשבי"א ורמב"ן מוכח שדעתם דהלכה כבבא קמא, וכן נראה לענין
 דעמי שזה הוא דעת הר"ף והרא"ש, מהדעתיקה השונה דגולה זה בפני עצמו
 וזה בפני עצמו בצורתה, ולא העתיקו על זה מה שתרצו שם במקרא דהינו
 בלא ליכא, משמע דסבירא להו כמו שכתב הבית-יוסף דזהו דוקא לרבי מאיר
 דבשאר חולה גמסין סתם ערוב בלא ליכא, מה שאין כן לרש"י דבשאר חולה
 אסור ערוב, גם לענין מילה אסור ערוב לבטרי, ונשאררה המשנה בעורתה
 ונקצת צריך עיין על המגיד משנה שכתב בהפוסק זה על ההלכות, אמנם על-
 ידי שנוי לכלי עלמא שרי, עין שם במגיד משנה בשם הרמב"ן: * חלוק, עין
 במשנה ברורה, והוא מרש"י, והעתיקו סמגן-אברהם, הלפי זה אינו בכלל
 סמגן במסורין חלוק, רק שצטרפו על-ידיהו למלוו פנים שנית מרש"י, אבל
 מרשב"א ושאר ראשונים משמע דהוא בכלל סמגן, ונקאמנה מזה לאחר
 המילה אם מתר להביאו דרך רשות הרבים כשאין לו עצה אחרת:

לכתחלה. תינוק שהיה חולה ונתרפא, אושר התשוב"ץ למולו ביום חמלי ביוה"דעה סוף סימן רסו והסגן אבהם ממירין, וכן הסכים האליה משמע דאם לא הבינו אסור להסם עליה איננו יהודי, דאין מחזיקין שצריך, בודאי אין להחמיר בזה: (לה) ולחלל עליו שבת. הינו אפ

הלכות שבת סימן שלא

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק כז]

דלשאר חולים נמי אסור לערב [מ"א²⁷]. ועין בבאור הלכה דעל-ידי
שנתי לכלי עלמא שרי²⁸.

27 ולהניח תערובת של שמן ומים חמים אפילו על גמר מכה,
כתב השר"ע לעיל (סי' שכח סב"ב) שאסור, אבל מותר להניחה
מחוץ למכה כדי שתירד לתוכה, וכפי שביאר המשנ"ב שם (ס"ק
עו) שבאופן זה לא מוכח שעושה כן לרפואה.

28 כמבואר בשו"ע לעיל (סי' שכח ס"ז), שמותר לעשות רפואה
שיש בה איסור הרבנן על ידי שינוי, ואפילו להולה שאין בו סכנת
איבר.

[משנ"ב ס"ק לב]

שמן קר לקצו בחמין שהוחמו מאתמול²⁹.

29 ואם עבר ישראל וחימם מים בשבת, או שאמר לנכרי לעשות
כן, כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"א סי' קכו ענף ה' ד"ה והנה
עד ד"ה וכן פסק) שמצד 'מעשה שבת' יש להתיר כמו שכתב
הרשב"א ש'מעשה שבת' אינו אסור אלא משום קנס, ומשום
מצוה לא קנסו, ואף מצד גזירת מרחצאות שאסרו רחיצת כל
גופו בשבת שמא יבואו הבלנים להתות בגחלים, יש לסמוך על
שיטת המגיד משנה (פ"ב מהל' שבת הי"ד) שכתב שמותר לרחוץ
הקטן קודם מילתו במים שהוחמו בשבת, כיון שכל האיסור הוא
מגזירת מרחצאות, ובמקום מצוה לא גזרו, וכתב שכן דעת עוד
ראשונים.

[משנ"ב ס"ק לג]

ויהיה שלא ישרה סדין במים, דשרתו היא כביסו, ועל-ידי
אינו יהודי אפשר שיש להקלסו³⁰ וכו', דשמן יצטרכו לחלל
שבת עליו ביום שלישי למילתו³¹.

30 ולהניח בגד נקי תחת התינוק כשרחצו, כתב בבית"ל לעיל (סי'
שב ס"י ד"ה דלא אמרינן) שלדעת סלם מותר, כיון שאין זה דרך

כיבוס אלא דרך ליכלוך, ואף אם נאמר שאין זה דרך ליכלוך, מ"מ
היא מלאכה שאינה צריכה לגופה, שלכמה פוסקים אינה אלא
איסור דרבנן, ולעורך תינוק אם הוא רגיל ברחיצה דינו כחולה שאין
בו סכנה יש להתיר איסור דרבנן, ומשום כך גם אין לאסור משום
שמא יסחוט, ואם מניח תחת התינוק בגדים מלוכלכים אין היתר
להכניסם למים אלא על ידי נכרי, וכן ראוי להכניסם למים על ידי
נכרי גם כשהם נקיים, וכעין זה כתב לקמן (סי' תקיא ס"ק יד).

ואם יש לו בגדים העשויים ממילון, ששריתם במים אינה נחשבת
כיבוס, וכן לא שייך בהם איסור סחיטה, כתב בשו"ת שבט הלוי
(ח"ה סי' לא ס"ק ד') שעדיף להשתמש בהם מתחת לתינוק בומן
רחיצתו, יותר מבשאר בגדים.

31 וכן לענין מילת גר, כתב בשו"ת התשב"ץ (ח"א סי' כא) שאין
לעשותה ביום ה', כדי שלא יצטרך לחלל עליו את השבת.

ולענין מילה שלא בזמנה ביום ו', כתב הש"ך (יור"ד סי' רסו ס"ק
יח) שמדברי התשב"ץ משמע שמותר למולו, כיון שלא יחול היום
השלישי למילה בשבת, אלא שבכמה ראשונים מבואר, שכשם
שמחללים שבת ביום השלישי למילה, כך מחללים ביום הראשון
והשני, ולדבריו יש לדחות את המילה ליום ראשון בשבוע
שלאחר מכן, אלא דאי שמותר למול מילה שלא בזמנה אפילו
ביום ה', והוסיף, שאפילו לדעת הפוסקים שרק ביום השלישי
למילה מחללים שבת, אפשר שיודו שמותר לעשות מילה שלא
בזמנה ביום ה', וכתב הפתחי תשובה (שם ס"ק טו) בשם שו"ת
היעב"ץ (ח"ב סי' צד), שכיון שאין בדחיית מילת הגר עיכוב למי
שמצווה בכך, אין למולו אז.

[משנ"ב ס"ק לו]

דחישנין שמה יקלקל³².

32 ואף כשעומד על גביו מוהל מומחה שמשגיח שלא יקלקל,
כתב הברכי יוסף (שיו"ר ברבה יר"ד סי' רסו ס"ק ב') שאסור לו
למול.

